

ГРОМАДЯНКА

ОРГАН ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК НА ЕМІГРАЦІЇ

Ч. 5.

ТРАВЕНЬ 1947.

Р. II.

Над весняним потоком

Наша проблематика

Оце за нами більше року організованої праці жіноцтва на еміграції. Праця наша почалася в напруженій атмосфері гострого натиску на репатріацію, і навіть сам день перших Загальних Зборів пройшов серед нервового очікування на тяжкі хвилини в дії місцевості.

І весь рік праці пройшов у тяжких умовах, у постійній зміні ситуацій, утрудненнях, де кожна хвилина несла щось нове. Це не те, що проводити працю в нормальних умовах, де намічений плян спокійно й систематично проводиться, — тут плян праці треба було пристосувати до щораз нових умовин і завдань. Треба було напружено слідкувати за усіма змінами нашого положення, скоплювати своєчасно всі наші біжучі проблеми, гнучко й еластично переключати нашу працю до змінених умовин. Це було найтяжче, але рівночасно й найважливіше завдання проводу — нашої організації. Але по суті ми спиралися все і завжди на ухвалах нашого першого З'їзду, і можна тільки дивуватися, що вони так влучно і передбачливо були зложені, що досьогодні нема потреби їх ні в чому змінювати. Це дає нам право твердити, що наша праця зразу була правильно поставлена.

Як я вже згадала, почали ми нашу працю в часах, коли наше правне положення було зовсім нез'ясоване. Початки організаційної праці українців натрапляли зразу на брак зрозуміння — всього світу.

І сміло можна твердити, що оскільки ми досі перетривали ті тяжкі часи і наставлення до нас змінилось, бодай частинно, що ми досі зуміли оборонити себе в дуже тяжких часах, — все це завдячує нова українська еміграція насамперед сама собі, своїй самообороні і своїй **зорганізованості**.

Те, що ми завчасу потрапили скопити й зорганізувати власне життя — створити один центр у Німеччині — ЦПУЕ, основувши його демократичним шляхом уже в дні 1. XI. 1945 р., та скопити охорону нашого правного становища, — це безапеляційно дало нам змогу перетривати тяжкі моменти. — Після півтора року постійної боротьби, соток інтервенцій, предствалень, — удалося принаймні частинно в'яснити світові, хто ми є і чого хочемо. Демократичний світ вкінці зрозумів, що ми є політична еміграція. І хоч наше правне становище ще далі не впорядковане й натрапляє на великі труднощі, то можна, однак, числити на те, що воно остаточно утворюється в найближчому часі.

Другий момент, який ми мусимо підкреслити, це та роль, яку в обороні нашого правного становища відіграла наша стара еміграція за океаном. Вони кинулися нам на поміч з повним зрозумінням нашого трагічного положення, відчувачи, де лежить для нас найбільша небезпека, і стали в обороні нашого правного становища й охорони прав людини вже з перших днів, коли ще не могли навіть з нами порозумітися. Ця нова зорганізована постава старої еміграції, цієї злука думки і взаємна підтримка — це великий **моральний атут** нашої спільноти.

Перед нами стоїть ще проблема остаточно оформлення нас, як політичних емігрантів, а тоді висувається на перший плян справа **переселення**.

З того випливають певні обов'язки для цілої нашої еміграції і для нашої організації зокрема. Ми стали політичними емігрантами. Це не тільки правне становище, але така заява зобов'язує цілу еміграцію супроти світу — й зокрема одиницю цієї еміграції — супроти еміграційної спільноти. Ми мусимо звернути увагу на поступовання одиниці, бо за це відповідає загал, і кожна пляма тяжить на доброму імені української еміграційної спільноти.

Коли українське громадянство уважало, що його оборона — це зорганізування і скоординування власного життя, приступило і українське жіноцтво перед 15-ти місяцями до створення вла-

През. Трумен та його 94-літня мати сної організації, яка б через активізацію жіноцтва дала в громадське життя ті цінності жіночої душі і сповнила ті завдання, які тяжать на українці-громадянці.

Наша організація стала одразу на шлях тісного зв'язку з загально керуючим громадянським центром ЦПУЕ, бачучи в цьому правильну розв'язку правноти праці і підтримки.

Що це має становище було правильне, мали ми найкращий доказ у праці цілого року. Через ЦПУЕ мали ми доступ до всіх громадсько-суспільних справ, право безпосереднього вирішення в тих справах, інформацій з першого джерела та правну охорону. Ми мали підтримку на місцях там, де наші сили були заслабі, щоб дати собі самим раду.

Завданням нашим було створити великий об'єднуючий жіночий рух, який мав би лягти в основу всеукраїнського об'єднання, вирівнюючи різниці територіяльного походження. Нам удалося на протязі цього часу поставити сильну організаційну сітку, яка, маючи 70 клітин-делегатур, представляє собою — одноцілу й міцну організаційну одиницю — Об'єднання Українських Жінок на Еміграції.

Ми є організацією, що займається суспільними справами. У нас є місце на працю для всіх. І дійсно, нам удалося притягнути жіноцтво різних релігійних і партійних переконань, які на тлі речової праці знайшли спільну мову. — Додатнім явищем є, що жінки все таки не дали себе втягнути в річище партійних розрахунків і, мимо всього, можемо сміло сказати, що в нас панує — єдність.

Стоячи на становищі **понадпартійності**, ми не маємо на думці відтягати жінок від участі в політичному житті. Це приватна особиста справа нашої громадянки. Але ми не бажали б, щоб жіноцтво тягнулося у хвості партійних спорів і втягло ту тризню в наші ряди. Ми бажали б, щоб воно своєю участю в партійному житті впливало на чистоту атмосфери партійної боротьби. Жіноцтво сповнить свою роль в партіях, коли воно приведе до очищення партійних відносин.

Коли зважимо, яке значення має свідомо жінка-громадянка в нормальних умовах життя народу, то остільки більше її значення на еміграції, коли ми вирвані з рідного середовища маємо жити на чужині і рятувати нашу національну спільноту. Ми можемо сміло сказати, що ми, жінки — підстава нашої еміграції, бо ми, жінки, родимо й виховуємо дітей, ми, матері, плекаємо рідну мову і традиції. Здоров'я та мораль жінки — це підстава дальшого розвитку нашого народу і родини. Наша нова еміграція має велику вартість саме тому, що у нас така велика кількість жінок і дітей. За статистикою нараховуємо ми 50% чоловіків, 30% жінок і 20% дітей. Коли нам удасться в тих умовах урятувати здоров'я і жінки, то ми маємо можливості зберегти фізично нашу еміграцію.

Коли це все зважимо, то мусить бути дивно, як громадянство не доцінює потреби нашої праці і нашої еміграції. Ми мусимо без пристрасти сказати, що, на жаль, ми не знайшли серед нашої суспільності повного розуміння і підтримки. І коли б не підтримка ЦПУЕ, яку ми мусимо ствердити з приємністю на цьому місці, то нераз прийшлося б нам тяжко пробивати залишки давньої заскорузлості. Правда, в останні роки по війні сильний жіночий рух — пробив у Галичині залишки цієї заскорузлості, однак тотальний режим на наших землях в останніх роках війни призвичаїв знову наше громадянство, що громадське життя для жінки зайве, що праця жінок подекуди потрібна, але не дуже важна. Чимало роботи жіноцтва пропадає, з нею ніхто не рахується. Якраз уважають, що кля жіночої роботи в цих дрібницях. Нам дають робити гостини, прийняття і т. д. Ми це охоче робимо, бо це належить до плекання товариської культури і ми до цього поклікані, але до війняків, на жаль, належить, де бодай Голову жіночої організації запрошуюється як гостя до стола. Таких випадків цілий ряд.

Правда, що велика вина в тім і жінок, що не уміють себе відповідно поставити.

Все таки, коли ми хочемо порядкувати громадянське життя, то ми мусимо зважити, що 30% еміграції — це жіноцтво, 20% — це молодь і діти, яких вона виховує, і що вона в умовах еміграції мусить бути доброю матір'ю і громадянкою. І коли ми зміряємо до того, щоб довести жінку на її властиве становище, то ми повинні дістати **підтримку** нашого громадянства.

Наші завдання з'ясували ми на міжурочному З'їзді в рефераті, що ми його потім переслали всім організаціям. Тепер я хотіла б накреслити ті прикмети, які ми повинні, як жіноча організація, в першу чергу плекати серед жінок.

Ми мусимо стежити, щоб кожна з наших жінок була:

1. Свідомо своїх завдань і відповідальності. Щоб вона була горда й ша-

нувала ім'я українки. Коли ми хочемо звати себе політичними емігрантками, то мусимо мати настільки свідомих жінок, щоб вони плекали рідну мову, — культуру й українську традицію.

2. Українська жінка на еміграції — мусить дбати за духову чистоту, за громадську мораль, протиставити себе моральному насильству, безладду, доносництву. В її руках лежить школення чистих дитячих душ і характерів, — вона сама повинна бути прикладом для них. Умовини, в яких живуть наші діти і молодь, лишають багато до побажання. Маленькі душі викривляються в тих умовинах, робляться старими на свій вік, а брак дитячої радості відбивається на їх душах. Це матері виховниці і організації для молоді постійно мусять мати на увазі.

3. Українська жінка мусить стояти на сторожі чистоти родинного життя. Ті самі умовини нашого життя ганебно відбиваються на родинним житті. Сотки родин спокійно розходяться, — щоб почати нове життя, нові пригоди. Зміна табору часто вистачає для того. Коли сьогодні навіть Совети дійшли до того, що заводять реформи і стісняють можливості розводу, то ми в тих умовинах, що їх створює еміграція, мусимо рішуче протиставитися розлузненню родинного життя.

4. Українська жінка дбає за здоров'я дітей, родини та за нормальне здоров'я жіночої молоді. — Вона мусить поставити перед собою девізу: спертися на власні сили і руки, а не опирати своє життя на чужій допомозі. Праця, вишкіл і перешкіл — це ключі в практичному житті. Не благути милосердя для себе і допомоги чужих, бо тільки з сильними і працювотими рахується світ, і тільки такі мають будучину перед собою.

5. Українська жінка має бути працювота й господарна. Ми мусимо скинути з себе давні залишки побуту й нових набутоків таборового життя. Господарка домашня — повинна бути оперта на власні сили, бо ніде на світі не було й нема стільки домашніх помічників, як у нас в Галичині, і в майбутньому ми мусимо рахуватися з тим, що муситимемо працювати, заробляючи на хліб, і самі вести домашню господарку. Домашня помічниця на Заході це великий люксус, на який ми не зможемо здобути. Також жінкам із східних теренів треба буде привчатися до домашнього господарства, бо багато з них, працюючи на заробіток, віддавали своє хатне господарство на чужі руки.

6. Українська жінка, сильна фізично й духово, сперта на власні сили як могутня скеля, має зрозуміння і серце для тих, яких життя скривдило, які потребують чужої допомоги, й мусить опертися на поміч ближнього. Але тоді вона мусить це робити не по-бюрократичному, але з дійсним зрозумінням і серцем. Однак, даючи свою працю для других, вона вимагає, щоб її праця була належно оцінена й шанована.

На жаль, довге перебування по таборах і специфічні умови таборового життя стягає жіноцтво з тієї ролі, яка йому призначена. Ми забуваємо нашу ціль, для якої ми вийшли з рідної землі, ми забуваємо жертви і труди, які ми понесли ради великої цілі, а зводимо себе до дрібничковости, до комплетної апатії, перестаємо цікавитися громадянськими справами, забуваючи, що ми, як політична еміграція, маємо зовсім інші цілі, а не тільки те, щоб жити спокійним життям — коштом чужого милосердя.

Великі скупчення в таборах дали нам спочатку можливість швидко поставити нашу організаційну працю і скопити нашу оборону в свої руки. Однак, дивімся, щоб ми не згубили тих цінностей якраз завдяки саме тим умовинам, які сприяють роз'єднанню. — Повстає воно часто на тлі релігійних переконань чи територіальних походжень. З малої нерозумної причини — через нетакт чи глупоту поодиноких осіб, підноситься буча, і ми тратимо те, що набули на протязі півтора року — спільної праці — нашу силу і тверду зорганізовану поставу.

Українська селянка

Часто падає серед нас закид: — Що дає мені жіноча організація, або, що дає нам Комітет чи якась інша установа? Коли пригадаємо собі, що вже дала нам ця організація досі, — в справі правної охорони, що дає нам далі, коли приходять нові тяжкі хвилини, коли треба інтервенцій, як ми досі інстинктивно звертаємося до Комітету. — Або тепер, коли приходять можливості індивідуального переселення, який опір стрічаємо. Як інстинктивно держитися маса гурту, щоб чути опертя і поміч. Тому я не хочу навіть спинятися окремо й виказувати всі користи організації, але до неї не можна підходити тільки з матеріалістичного світогляду — що вона нам дає. Ми не хочемо, — щоб наша організація була збираниною членок, які тільки дивляться, що їм дадуть, — ми повинні мати членок, які знають силу організації, яка дає їм моральну піддержку і силу. Хоч, мусимо твердити, що крім моральної піддержки, наша організація дбає і про те, — щоб дати бодай частинно й матеріальну допомогу.

Хочу спинитися на допомогівій — справі. Від початку нашої організації стояли ми на тому, що власні сили і руки — це головне наше опертя. Коли ми зверталися до заокеанських сестер, то просили їх у першу чергу за моральну підтримку і їх поміч в обороні утікачів, їхнього правового положення і права азилу. Але чимраз скрутіше наше положення, коли діти щораз більше западають на туберкульозу, авітамінозу і др., а жінки часом з трудом перебувають через життя. — все це приневолило нас звернутися до наших сестер за океаном за допомо-

гою. Тут ми знайшли повну підтримку і зрозуміння. За посередництвом нашої представниці в Америці — Союз Українок Америки під проводом п. Олени Лотоцької ухвалив взяти в свою опіку жінок, дітей та немічних, та нести їм по зможі допомогу. Жіноцтво Америки поспішило зібрати між членками харчі й одіння та вислати на адресу поодиноких жіночих організацій в таборах на підставі зіставлень (статистики), яку подав Головний Відділ від своїх делегатів. Жіноцтво Канади, зорганізоване в Комітеті Українок Канади, Союз Українок Канади, — збрали одягу, яку вислали на руки ЦПУЕ до Німеччини. За ініціативою того ж Комітету Українок — канадійський Допомоговий Фонд вислав на адресу ЦПУЕ — харчі для дітей, а також окремо тран (риб'ячий ліл) і відживчу мучку.

Сестри Василянки в Філадельфії — помагають молодим дівчатам афідавітами і є готові забрати ще певну кількість молодих дівчат, передовсім самітних.

Боюся, однак, щоб ця матеріальна допомога, з якою поспішає до нас наша заокеанська еміграція, не принесла нам незгоди, взаємних підозр і зависти. Мусимо рахуватися з тим, що всім допомогти вони не в силі, і неможливо всіх матеріальних зусиль зуживити на безпосередню матеріальну допомогу, коли перед нами стоять витрати на переселення.

Оце проблеми, які я хотіла коротко з'ясувати. Великий успіх в розбудові організаційної сітки, хоч дає нам повне вдоволення, але однак нехай не приципляє нашої уваги, що не кількість жіночих осередків, а зміст їх праці, — потглиблення роботи внутрі, атмосфера праці з членами і співпраця з іншими організаціями — це для нас головні — проблеми, це для нас найважливіше. — Нам не йдеться про розбудову бюрократичного апарату, що ми його могли створити, творячи сітку референток жіночих справ. Ми розбудували жіночу організацію, оперту на демократичних засадах як вислів громадянської думки. Ми хочемо, щоб наша праця — мала опертя о маси, масове членство, — щоб гуртувала коло себе жіночий актив, а рівночасно, щоб панувала єдність, без огляду на релігійну чи партійну приналежність, — атмосфера товариської співпраці, соціальної рівноваги й організаційної дисципліни.

Тяжкі часи за нами. Але й перед нами не легкі часи. Перед нами ще — справа остаточного вирішення нашого власного положення, справа азилу, а вслід за тим — тяжка справа нашого переселення. Це все йде почасти етапами, в яких є тяжкі моменти, як скринінги, переселення таборів, виселення з таборів. Це вимагає від нас рівноваги духа, гарту і спокою. Не витрачаймо своїх сил на дрібничкові спори, не псуймо собі нерви взаємним обвинувачуванням, очернюванням, не закидаймо судів дрібними спорами.

Ми, жінки і наша жіноча організація має обов'язок зберегти той вогонь, який ми винесли з Рідного Краю. щоб він не згас та щоб ми вернулися до Краю із здоровим і монолітним національним ядром.

Коли з тими думками приступимо до праці, то зникне апатія, зневіра, і ми з повною свідомістю приступимо до сповнення завдань української громадянки.

(Промова Голови СУЖ-у на З'їзді в днях 29-30. 3. 1947, в скороченні).

Наш Другий З'їзд

В днях 29.—30. березня 1947 року відбувся Другий Загальний З'їзд Об'єднання Українських Жінок на еміграції.

На З'їзді були представниці Зональної Управи, 4-ьох Обласних Відділів і 26 Делегатур, усього в кількості 57 делегаток.

З'їзд проводила, за ухвалою зборів, Голова ОУЖ п. Павлюковська з заступницею п. Біляковою і п. Чехівською. Секретарювали п. Михайлюк і п. Федорика. До почесної Президії обрано почесних членок ОУЖ.

Вступна промова Голови ОУЖ підвела загальні підсумки праці і накреслила ті ідеали жінки і її праці, які стоять перед ОУЖ як організацією українського жіноцтва на еміграції. Її подаємо в цьому числі.

З черги З'їзд заслухав привітання установ і організацій, що вважали своїм обов'язком вислати представників чи привітання організованому жіноцтву. Говорили представники: ЦПУЕ, Контрольної Комісії ЦПУЕ, ОПУЕ Ашафенбург, Відділу Молоді, СУПЕ і СУМ'у, Міжтаборової Національної Ради, Управи Таборів в Ашафенбургу, Суспільної Опіки, Жіночої Кооперативи «Самопоміч».

Письменні привітання надійшли від: СХС, ЛУПВ, Інформаційного Відділу ЦПУЕ. Окремо були зачитані привітання від французької зони — від К-ту ОУЖ та від делегатур Кіль, Госляр, Бад Верісгофен, що не могли приїхати на З'їзд, і надіслали, разом з привітаннями, і звіти.

На пропозицію п. Зеленської З'їзд ушанував вставанням і хвилинною мовчанкою пам'ять українських жінок, що згинули в боротьбі за українську ідею.

Особливо треба підкреслити, що політичні угруповання, здаючи собі справу з ваги і значення організованого жіноцтва в громадському й політичному житті на еміграції, теж привітали З'їзд. З однаковим признанням говорили до жінки і представник КУК'у і УГВР-и.

Після урочистої частини було приступлено до ділової роботи. З'їзд заслухав звіт з англійської зони, зачитаний Головою Зональної Управи, і секретарський звіт Головної Управи, а після того, для доповнення загальної картини, ще й звідомлення з місць, щоб дати змогу кожній делегатурі виступити перед делегатками і розказати про свої досягнення й перешкоди.

По закінченні звітів почалася жвава й речова дискусія на основі заслуханого матеріалу.

З організаційного боку перший рік дав великий розрив організації, стихійне виникнення нових делегатур тягнення до одного центра, дисциплінованість і карність. Тепер виникає нове завдання: поширити членство, охопити й активізувати якнайбільше жінок, для того збори вважати найкращим способом, що його з успіхом практикує у себе Регенсбург: створити бльокових представниць ОУЖ, які б були зв'язковими між делегатурою і широким загалом, розказували б своїм жінкам про всі заходи і діяльність ОУЖ, а з другого боку вказували б виділам на ті недоліки чи потреби, які виникають серед жіноцтва.

В виховній роботі делегатурси на місцях виказали багато ініціативи й уваги до питань, що повинні цікавити на-

ше жіноцтво. Представниця Н. Ульму заторкнула важливе питання: чи не забаро ми віддаємо уваги практичному вишколові жінок, і чи не втрачаємо намісць на вихованню свідомості і знання своєї культури. Дискусія виказує, що перший рік еміграції безперечно треба було присвятити практичній підготовці до твердого життя, але що надалі основну увагу треба буде присвятити виховній праці, особливо курсам українознавства. Також знову і знову билися жінки над проблемою, як притягнути до громадської роботи більші круги молоді.

І це змусило присутніх уважно обвести поглядом ряди в залі. Чи справді ОУЖ тягнуть тільки старші жінки, чи правда, що молодь не має виrozumіння до громадської роботи серед жіноцтва? Та серед поритих моршками старших облич там і тут ясніють обличчя і молоді, з зосередженою і напружено зсунутими бровами, уважно сприймаючи те, що чується на дискусії і з президії. Перший рік зробив уже те, що пробив пасивне опостереження з боку молодих, втягнув їх до праці, наблизив до загально-українських завдань жіноцтва.

Суспільна опіка, пляни -якої намічаються надалі, звертає очі усіх присутніх далеко, туди, за океан, де українські жінки, живучи серед зовсім відмінних умов, серцем своїм відчувають і душею горять так само, як і ми тут, на скитальщині, де вони серед щоденної праці на життя знаходять сили і час на жертвенну працю для допомоги українцям на скитальщині. Кожний відділ Союзу Українок Америки взяв під свою опіку дітей табору, посилав харчову допомогу, збирає одіж і речі. Є невидимий зв'язок між залом в Казарні Ашафенбургу й Філядельфією, Брукліном, Детройтом, з усіма тими містами й містечками Америки й Канади, де с хоч невеличке скупчення українців, де тремить відзивчиве українське серце, де світить наша ідея. Цей зв'язок зобов'язує і нас тут, на еміграції. Нема нічого небезпечнішого для організації в даних умовах, як розподіл якихось харчів чи одежі. Тут найшвидше виникають образи, зависть, недовір'я, а це може завалити організацію. І Голова з президії остерігає своїх чотювих: «Дивіться мої пані, щоб ця допомога Америки, яка повинна скріпити наші ряди, не стала тим троянським конем, який приведе нас до поразки. Чіткість у розподілі, громадський контроль, найширше притягнення членок до тої праці, найбільше

звітів, пропаганди, ясности. Бо ворог не спить, а використовує кожний момент, де може всунути в наші ряди клин недовір'я і низьких пристрастей.

Господарська ділянка вже стоїть твердо на ногах. Справа тільки за правним оформленням робітень, бо тепер кожний раптом почав цікавитися жіночими роботами, вишивками, килимами. Жінкам ясно, що це найбільш оплачена робота в даних умовах, і вони хотіли б відбрати її свої руки, вислизнути з'їзд громадського контролю, мати вільну руку в оплаті і продажу. Та ОУЖ не для того вложило цілий рік безнастанної праці, щоб віддати плоди її в руки приватних підприємців. Ця праця повинна стати основою економічного й правного положення делегатурси і робітниць. Створити одну кооперативу, мати контроль над художньою чистою виробів, не дати, щоб високе українське народне мистецтво звелось на дешевий ляпаний повоєнний продукт, а пропагандувало б і далі нашу культуру, як робило то вже сотки років.

З'їзд одногolosно висловлюється за те, щоб підтримати виставку народного мистецтва в Філядельфії і в Лондоні. І всім ясно, що ці виставки відбудуться. Де українка зв'язалася до праці, можна бути певним за результат.

Пресовий реферат виказує, що жінки вже не можуть обійтися без свого органу, без своїх видань, що викладами й обіжниками не можна охопити всю десятитисячну масу членок. З гіркою усмішкою референтка оповідає, що досі жінки не знайшли признання серед ліцензійованої преси й жадна газета, відступаючи папір на різні журнали й видання, не знайшла в собі виrozumіння для жіночого журналу. Тільки редакція «Час»-у згодилася взяти «Громадянку» під свою опіку й видавати раз на місяць, як додаток до газети.

Фінансова референтка нагадує зібраним, що фінансова база є базою для всякої діяльності. Тим часом більшість наших делегатурс була зайнята тим, що збирали гроші для інших установ, а самі, на випадок виходу з табору, не матимуть коштів навіть для обладнання — майстерні. Тому закликає усіх дбати про свою фінансову незалежність, що підтримає також і Централю, яка до цього часу трималася тільки відданою працею одиниць. Внески до Головної Управи вирішено збільшити вдвоє.

Так речево й ділово іде наш другий з'їзд, аж поки не приходить хвилинка — розстання. І тривога та неспокій охоплюють усіх.

Хто знає, де і коли зробимо ми наш третій з'їзд, і хто буде на ньому, — говорить голова. Але пам'ятайте, що ви тепер не приватні особи, ви — чотіві, що відповідають за свої чоти. Одна буде в Бельгії, друга в Англії, третя в Канаді чи Америці. Але за цей рік ми пізнали одна одну, ми спрацювалися, ми разом билися над труднощами й горіли одним запалом. Це єднає нас назавжди. Де б ми не були, як би нас не розкидала доля, — ми знаємо, що в такому то місці є наш аванпост, і що праця і там ітиме тими ж шляхами, буде напоєна тими ж ідеями, зв'язана тим самим чуттям. — З цієї певності, з цієї твердою постановою перед твердим майбутнім я закриваю наш другий з'їзд.

У делегатурси сльози на очах. Вони — соромливо витирають їх і сміються над собою, але очі розчулено сяють і в них світить велике довір'я одної до другої, тверда дружба й спокійна впорядкованість.

Наш другий з'їзд скінчився.

Гей же, в дорогу!

Простір Аугсбург - Ашаффенбург — за нами. Ми на місці.

До моєї втомленої свідомості дійшли ввічливі слова хазяйки:

— Пані будуть ласкаві зайти до кімнати під одинадцяткою.

Кімната пишню закинута барвними килимами. Стіл вкритий скатіркою, по якій розбігся барвними доріжками «новохатянський» взір. Барви, кольори зливаються в гармонізовану красу одностайних узорів.

В підсвідомості думка-чи ми не на виставці народного мистецтва.

Та ні. Кімната під одинадцяткою гостинно приготована жіночою рукою. Для делегаток з'їзду Об'єднання Українських Жінок на еміграції, що з'їхалися з усіх кінців Німеччини на Загальний З'їзд.

Кольорові барви родять тепло, немов сидиш у рідній хаті. В думках затріпотіли спомини, священна ностальгія склувала серце, та лише на хвилину, бо ділові хазяйки переривають думки. Вони просять делегаток чітко заповнити аркуш паперу: ім'я, прізвище, назва Области чи Делегатури...

На килимах сидять уже гуртками пані. Ідуть розмови.

Київщина прислухається до слів Львівщини. Волинь знаходить багато спільного з Буковиною. Далекі дороги Дніпропетровщина-Самбір зливаються в одне і говорять про близьке й рідне.

Розкрилися двері. В кімнату заходить гурток з п'яти пань.

Сиве волосся, лиця помережані зморшкками, на скронях набігли вузлики.

На привіт нам біжить промінчик усмішки. Та не може він скрити тяжкого труду довгої подорожі, що розлився по лицях солоним потом. Та всі труднощі за ними й сеньйорки Жіночого Об'єднання приїхали на З'їзд.

Сеньйорки приїхали, бо вони звикли до зорганізованої і дисциплінованої праці. Вони працювали ціле своє життя і годі їм не працювати надалі.

На мить тиснуть наші долоні руки, тверді, мов їхня доля.

Розмови поплили далі.

В моїй голові пробігає думка за думкою. Чи я на з'їзді сеньйорок Об'єднання, чи на загальному з'їзді всіх жінок. Нашвидку пробігаю оком по зібраних і от справді — самі старші пані. А де студентство, де молоді фахівці, де наше молоде жіноцтво.

І знову думка. Чи на еміграції опинилося лише старіше жіноцтво. Та ні, молодих брали на працю, молодих хапали на вулицях, старші їхали пізніше, евакуйовані, вигнані з рідних хат. І мені стало соромно й боляче за моїх ровесниць.

Нова думка: чи пані не дивляться на мене з докором. Ні, дивляться привітно, говорять довірливо. Чому? Бо вони вірять, що молоді прийдуть. Вони знають, що молоді стають уже до праці, вже ведуть її, і напевно, не пропустять такої події, як жіночий з'їзд.

І ніби у відповідь, двері розчиняються, і з сміхом входить гурт молодих жінок. Їм теж тяжко було їхати, але для них то було тільки поле для попису в спритності і дотехах. Кімната сповнюється сміхом й галасу. І раптом розмови втихли. Ввійшла лише одна жінка. І йдучи до нас, послала усміх мильий. Її лице порите твердими змаганнями в лінії. У кожній з них проглядає душа і мисль. Вона без зайвих слів, без балачок почи-

нає, привітавшись, розмову на ділові теми. Слова прості і спокій на чолі давали запоруку успіху завтрашнім зборам і втихомирювали мої розбурхані думки.

Та гостинні хазяйки вже пропонують нам розходитись на відпочинок по кімнатах табору, де нам призначено нічліг.

У гостинній «одинадцятці» зосталось чотири жінки. Вказівки годинника вже давно минули північ, але «штаб чотирьох» не здавав позицій.

Чотири жінки інтенсивно працювали. В майстерно збудованих тінях ночі вони будували майстерно майбутність української жінки на еміграції. Жінки, що з глибини серця є людиною, матір'ю, жінки, повної любови і спрацьованої вічного миру на землі.

Золоте проміння сонця вдерлося крізь вікно, пробігло по змучених обличчях, мов хотіло сказати:

— Ви не шукаєте намарно, бо мусить прийти край вашому томленню, як я прийшло по тінях ночі.

Марія Андрієнко.

Вони їхали на З'їзд

— Що це сьогодні з цими авслендерами, — спитав високий худий залізничник на станції Ашаффенбург другого, що саме набивав люльку.

Той глянув навколо. Дійсно, творилося щось неймовірне навіть для звичного залізничного ока. З усіх вагонів з'являлися жінки. То не було просто: з'явитися з вагонів. То була нелегка справа, що потребувала зусиль, сприту і винахідливості. Одна вилазила з вікна, безпомічно мотаючи в повітрі ногою, аж поки друга не піймала ту ногу і не поставила на карниз вагону. Друга, розчервоніла, продиралася крізь натовп на площадці, міцно стуливши губи й напруживши м'язи, як на рунді боксу. Третя просто стала в дверях, затарасувавши своєю обширною фігурою прохід, і чекала, щоб хтось щось зробив. І довелось щось зробити, щоб могли вийти інші: два німці, один з вагону а другий на площадці, взяли її за руки і за ноги і прокричали в такт:

— Айн, цвай, драй, — підняли над купою валізок і винесли на приступки. Четверта, молода і в'юнка, вужом прослизала поміж німаків, сплюючи усмішки і ніжне: «Ферцайунг». П'ята просто розсувала лікті і пробивала ними бреш в купі людських тіл.

Виходили всі на станцію і переможно оглядалися навкрузи. Вони таки приїхали на з'їзд, попри всі заборони, райзегенемігунги і штрафи.

— О, так, як нас, нікого не набрали, — скаржилася третя, — Ми всіли до вагону тяжко ранених і дали шоколядку кондукторові. Ну, кілька станцій проїхали, а тут контроль, і нас однаково оштрафували, та ще й з вагону викинули. Ледве би до другого почепилися. А таки приїхали! — гордо докида вона.

— Таки приїхали! — радісним хором обізвалися інші, обтріпуючи сукні і плащі та приводячи до ладу зачіски.

— Як то назад їхати доведеться, — запитує хтось із обережних, але інші, легковажні, тільки одмахуються:

— Е, Купер'ян каже: «Якось-то буде.» Веселій, хочі втомлений турт рушає зі станції до табору, а похмурий залізничник, пихкаючи вже розпаленою люлькою, киває до високого головою:

— Гексенфест!

Річний Загальний З'їзд в житті кожної організації є важним явищем. Тоді маємо перегляд і підсумки цілоти праці — точно можна означити як зв'язана організація — та ділочки взаємними досвідами та думками творити нові методи праці організації.

Що дав нам і що виказав Другий Загальний З'їзд ОУЖ, що відбувся в дні 29-30-го березня 1947?

1. — З'їзд виказав велику лучність нашої організації та однозгідність напрямків і метод праці усіх трьох зон. У З'їзді брали участь: представниці делегатур ОУЖ британської і американської зон. Не було вправді присутніх делегаток французької зони ізза технічних перешкод, але вони надіслали писемно свої звіти й привіти З'їздові.

Слухаючи звітів секретарських і відпоручниць делегатур стверджено, що подібні проблеми, болячки і недомагання ждуть розв'язки усюди однако. Головна й зональна Управи вимінюються досвідом та користають взаємно з випрацьованих матеріалів: технічні труднощі, наші організації спрацьовані одним напрямком праці в повній гармонії. Це перший великий успіх цьогорічної праці.

2. — З'їзд ствердив із признанням, — що Головна Управа ОУЖ стояла на — сторожі інтересів жіноцтва, охоплюючи цілість справ та засадничі проблеми. Не зважаючи на дрібні недотягнення, викликані технічними труднощами ізза браку люкало та труднощів комунікаційних, удалося Головній Управі ОУЖ зв'язатися тісно з своїми делегатурами й обласними відділами та чітко реагувати на працю в терені. Треба лишень, щоб ініціатива Гол. Управи знайшла — відповідний відгук на місцях.

3. — Розглядаючи засади праці, зложені в резолюціях Першого З'їзду ОУЖ, стверджено, що вони були правильно — зложені та підтверджено їх резолюціями Другого З'їзду. Це дає доказ, що засади праці охопили цілість справ і були правильно зложені. Цьогорічні резолюції в більшості були лише поширені поодинокими проблемами на основі цих засад.

4. Великим досягненням останнього року це взаємне пізнання при спільній праці жінок різного територіяльного походження. Коли перший З'їзд зібрав — представниці — актив поодиноких осередків, то були вони зовсім незнайомі і незжиті. Другий З'їзд виказав, що ці жінки, спрацьовані спільно, знають себе й мають до себе взаємно довір'я та що можуть на себе числити. Це великий моральний атут, який наша організація здобула за цей рік спільної праці. Це має для нас і в будучині величезне — значення, бо чекаємо переселення, яке може навіть на короткий час розпорозити наші сили. Коли наша організація випрацьовала й випробувала методи праці, коли люди зжилися і співпрацювали разом, то вони в кожному місці — відновлять свою працю, схоплять ті завдання, які біжучий момент принесе та зв'яжуться разом, бо за той рік ми вишкочили свій актив.

Оце головні досягнення праці ОУЖ за останніх 15 місяців праці.

Ми можемо бути вповні вдоволені досягненнями. Але ідеться тепер про те, щоб ми цих успіхів не змарнували, а своєю працею поглибили діяльність нашої організації і удержали її на тій височині, що досі.

Франкфурт, 26. 4. 47

І. П.

Матері й майбутнє народу

Матері-українці

Гей, заграйте гори зашуміть
дїрови,
Заспівайте, діти, найкращу з
пісень,
Ви, мами, радійте: нині ваше
свято,
Великий це празник — сьогоднішній день.

День Матері! Чи є в цілому році хоч одна днина, щоб не була вашою, Мама! Чи пройде хоч один однісінький день без радощів, турбот та мозольної праці для добра ваших дітей? Як тільки ви стали матерями, — немає у вас спокійної хвилини. З любов'ю, часом з тривогою, дивитесь в очі своєї дитини, — прислухаєтесь до її шепетання, бо хочете відчути її прив'язання та любов до себе. О, будьте спокійні, Матері! В дитячих серденьках є велике до вас по-

чуття! Воно лине до вас з запахом квітів, якими у ваш день обдаровують все вас ваші діти. Любов'ю просякнуті в цей день усі дитячі слова. Гляньте: нею ясніють оченята ваших дітей.

Ця шира вдячність, яку в цей день виявляють ваші діти, вам вповні належить за біль, за труди, за любов безмежну, за пестоці і за опіку, за кожний день, повний ваших старань і зусиль. Бо що є материнство, як не самовідречення на кожному кроці? Цієї найкращої, найсильнішої в світі материнської любови не всилі ніхто і нічим заступити. Таким теплом і ніжністю від неї дише, що дитина, як квітка під впливом соняшних променів, росте, — кріпшає і життям радіє.

Та не тільки ясні, щасливі переживання зв'язують тебе, Мамо, навки з твоєю дитиною! Чи пам'ятаєш довгі, —

тривожним вижиданням неспокійні ночі, що ти їх безсонно проводила біля ліжечка своєї хворої дитини? Тоді ти в молитві і благанню звертала свої очі до ікони Богоматері і в Неї просила помічі. І Вона тебе, скорбну матір, вислухувала, бо розуміла материнський біль і розпуку.

Минали літа. Твоя дитина піросла і пішла в школу, а ти схвилювано — слідкувала за успіхами її в навчанні. Чи пам'ятаєш ти перше шкільне свідчення твоєї першої дитини? Якими гордощами наповнялося тоді твоє материнське серце! Як бігла ти тоді думками своїми в майбутність і в мрії своїх бачила свою дитину вже людиною зрілою на життєвому шляху.

А там, у Рідному Краю, скільки разів мати селянка брала клуночок з — харчами і йшла пішки літом чи зимою в місто, де вчилася її дитина. Скільки разів убога мати-міщанка віддікалася від усякої вигоди, усякої приємності, як день, так ніч важко працювала, щоб тільки її дитина мала все, що для її здоров'я та науки потрібно.

Та якщо важкі були часи для тебе, Мамо, там, у Рідному Краю, то наскільки важчі вони тут, на цьому безконечному скитанні! Скільки турбот коштує тебе те, щоб роздобути своїй дитині необхідний одяг, здоровий харч, спокійний куток для навчання! Які переважні обов'язки твої, Мамо-таборяно, в вихованню твоєї дитини! Це ж ти мусиш подбати про те, щоб схоронити душу твоєї дитини від зіпсуття, що так шириться тепер серед молоді! Які важкі, але й переважні обов'язки твої, Мамо-Україно, до своєї Батьківщини! Це твій обов'язок — вселити в душу твоєї дитини любов до Бога, до своєї Церкви, до, — може й незнаної твоєї дитини Рідної Землі, до України! Немало дітей буде знати Україну тільки з твоїх пісень, з твоїх оповідань. Цю велику любов до Батьківщини ти мусиш перелити в душу твоєї дитини, мусиш влити їй віру в наше краще завтра, віру у власні сили. Ти мусиш виховати в ній сміливість, витривалість, національну гордість і — свідомість! Якщо це вселиш у душу твоєї дитини, то будь спокійна, Мамо: твоя дитина не зігнеться у життєвому вирі, не впаде знесилена серед дороти, а як прийде слушний час, не відкриється соромом на полі бою. А коли б прийшлося й загинути за Батьківщину в нерівному бою, то безсмертною славою буде вкрите її ім'я. Про героїв народу — розповідають грядущі покоління.

І втихне твій біль, від слів гарячих просохнуть очі, бо в грудях твоїх озветься гордим, сильним звуком материнське серце, до посвят великих і важких завжди готове.

Култ матері глибоко вкоренився в нашому народі. Князь Володимир Великий, коли прийняв Христову віру, — віддав увесь наш народ і цілу Україну під Покров Матері Божої і всі соборикатедри в княжих часах носили її ім'я.

І з того часу твоя постать, Мати-Україно, стоїть високо в народі, осяяна ореолом слави та безмежної пошани. Ти своїм непереможним впливом на дітей і на ціле суспільство робиш впродовж століть величезне національне діло. Ти виховуєш своїх дітей на свідомих членів українського народу.

Хай же тобі, Мати-Україно, буде честь і слава між матерями всього світу!

Шелести нам, барвіночку

Шелести нам барвіночку
і зелена руто,
розвивайся, красна роже,
розцвітайся суто!

Піднімайся, калинонько,
кучерява, мято,
треба цвіття нам сьогодні
на велике Свято!

Приберися, наша ниво,
уроси намисто,
приберися в мак червоний,
грай нам колосисто...

Хай щебечуть пташенята,
божий світ радіє,
гляньте раз і Ви безжурно,
Мамо, наша мріє...

Мамо, зоре наша ясна,
нині Ваше Свято!
Цілий рік у Вас, Матусю,
праці так багато...

Чи на світі жар серпневий,
чм завія грудня,
Вам лишається, Матусю,
весь важкий труд будня...

Безконечно труд... робота...
в хаті тай у полі
зморщини кладуть на чолі,
на руках мозолі...

Вічно Ви про нас в турботі...
В білий день і в ночі
бережуть нас від пригоди
материні очі...

Ой, не все сказати вміє
дитиняча мова,
Мамо! Мамо, в рідній хаті
всьому Ви основа!

З Вашим Святом Вас витаєм
промінням надії
на щасливі, кращі літа,
Мамо, наша мріє...

Радуйтеся, Мамо рідна,
гляньте раз свобідно:
біля вас, мов ластів'ята,
вються дитинята...

Раді б дати Вам ті діти
що найкраще в світі; —
о, прийміть, мов цвіти ярі,
наші серця в дарі...

Із збірки «Шелести нам барвіночку», Коломия 1932.

П. П. Рубенс: Мати кормить дитину

У. Кравченко

Дитинка і Мати

Дитинка і мати. Картина звичайна.
А все ж наче сонця промінням ослина.
Блакитом мальована, сонцем залита
і стижками — чаром веселки сповита...
Загорнена в вічність... в безмежні
простори
і краща, ніж земних мистців архитвори.
В ній все те — найкраще, що має
вселенна;
її малювала рука божественна.

Ганна Черінь

Моїй Матері

Тебе ніколи, рідна, не забудь,
Куди б не забрела я в світ широкий.
Вже не святкуеш більше ти, мабуть,
Цей день, і вже й не лічиш років...
Бо хто ж тобі дарунки принесе,
Хто поцілує першою уранці!
Дочка, що ти любила над усе,

Чисті звуки серця — біль і сліз море,
посвята і розкіш, і щастя і горе...
Дитинка і Мати — мрій срібних
мережка.
З землі аж до неба між зорями стежка...
Про велич і святість сон — казка
чудова...
Надія і туга... Пісня коліскова...
Дитинка і Мати. Картина звичайна:
життя все нового — незглибима тайна...

Блукає чужиною між вигнанців.
Ну — як же передать тобі привіт,
Як сповістить, що ти уже бабуся,
Що більш дочку люблю, ніж цілий світ,
І навіть
більше,
ніж тебе, матусю!

Як жінки радять собі в біді

Багато журб і злиднів принесла з собою еміграція. Найбільше, очевидно, жінці, що несе постійно тягар моральної й матеріальної опіки над сім'єю. Бо ж, чоловік заробить чи ні, а їсти приходиться дати щодня і одягнути всіх треба і постарати все, що потрібне для щоденних життєвих вимогів. За все це, найчастіше старається жінка і усе це удержує в порядку та ладі. Так, отже, вона двигає непомірні тягарі і так було завжди і так є тепер, може якраз у більшій мірі як у мирнім, звичайнім часі.

До всіх цих труднощів і журб та невгод доходить у жінки ще одна й найважливіша: бути жінкою й матір'ю. Вести подружнє життя і плодити дітей. Справи, що вимагають багато сил і здоров'я, найчастіше усіх сил, зрештою в залежності від того, якої будови й характеру є жінка. Але ж якби не було, хоч би в найсильнішій жінки оці справи вимагають багато сил. Це ясне кожному. Розуміє й відчуває це в першу чергу жінка сама й тому старається і ці справи пристосувати до складних теперішніх умовин життя. Як? Це питання зацікавить нас сьогодні.

Тяжко прослідити, як живе теперішня жінка з чоловіком та як веде себе в родині. Ці справи бувають дуже складні та кожна культурна сім'я старається з ними не «виходити поміж люди», — тільки поладувати їх між собою. Правда, в таборовому житті не одне бачать і чують люди, що не повинні б. Є і справді малокультурні люди, що всілякі подружні чи сімейні непорозуміння поладнують явно-славно і цілий табір має розвагу й потіху з того, що чоловік ходить до другої або стягає собі дівчат до хати, що лається і б'ється з жінкою. — Цей останній варварський гріх ще й дали, на жаль, покутує серед наших людей. Але ж відомо, що він справді є доказом малої культури і що биття, голосні лайки й заводження — трапляються серед найбільш відсталіх людей. Правда, непорозуміння бувають між різними і можуть трапитись усім, алеж що вище стоїть людина, то обережніше й тихіше їх поладнує, оминає нагоду загострювати неприємні справи й виправляє помилки чи прогріхи, не доводячи до буч.

Та не про те мені йде в сьогоднішній статті. Ця тема, можна б сказати, дискусійна й багато домашніх жінок, — багато краще потрапило б про неї написати, як я, що живу осторонь від родини і таборової спільноти. Тож в кого охота, беріть перо в руку! Мені як лікарці йде про іншу справу: як жінки чи загалом сім'ї ставляться до справи плодючості.

На перший плян тут висувається нам значне обмеження родиння дітей. Коли порівняти числа з дому і з першого року нашого перебування в таборі, а ще більше зрівняти числа з-перед двох літ чи хоч би з попереднього року, то з цього кидається в вічі очевидний факт, що настає великий спадок народин. Непевне не лише завтра, але й нині є причиною, що сім'ї бояться дітей і стараються їх не мати. Завжди відповідають на ся їх не мати. Знаємо де голову положити: самі не знаємо де голову положимо, а тут ще й із дітьми.» Або «прийдесться мандрувати кудинебудь, якже тут з дітьми?» Такі й схожі питання насуваються кожному подружжю і роздумування кінчаються звичайно тим, що жінки обмежуються до одної дитини, а то й до жадної.

Треба сказати, що подібне становище натрапляємо теж серед інших жінок, отже напр. серед балтійок. Та не так поступають польки. В лікарні помітний факт, що на три-чотири польки поліжниця — припадає одна українка, — інколи це відношення ще гірше. Правда, польки є в кращому положенні, бо вони виїздять додому, але ж і вони не знають своєї долі, проте не бояться родити дітей. Багато з них навіть уважає своїм обов'язком на батьківщину приїхати з прибутком — новим промадянням.

Що ж робить в той час українка? — Чи там скринінг, чи якась комісія, чи хоч би запис до якої чужої країни — українка має перше завдання: позбутися вагітності, якщо вона заіснувала. Інколи стає аж дивно: ще не знати нічого певного, ще не відомо, хто куди й коли повезе, але жінка на всякий випадок позбувається вагітності. Таким способом множить кількість викиднів і збільшується скількість захворювань після них і обмежується природний приріст громадянства. Таке, наскрізь шкідливе для нашого народу обмежування його розродчості може в швидкому темпі довести до того, що вимре ця частина громадянства, що покинула рідні землі та в своїх душах понесла любов до рідного краю і рідної культури. Якщо в неї не буде нового здорового покоління, не матиме вона кому передати цих вікових надбань і засуджує і себе і їх на загладу.

Треба мати на оці цю обставину як і те, що рідко коли обставини життя є аж такі складні, такі тяжкі, щоб родина не могла виховати двоє-трьох дітей. Є пословиця: «Дас Бог діти, дасть і на діти», — і ще є чи, як хто схоче, була,

Цікаві для нас видання

— Д-р Софія Парфанович: «Мала гігієна жінки». Видання СУЖ. 85 стор. з ілюстраціями. Кожна мати повинна придбати собі цю книжку, щоб бути здоровою самій і виховати здоровою — свою доньку.

— Іванна Дицьо - Мельник: «Курскрою і шиття». Набути можна тільки в ОУЖ: п. Стефанія Натірна, Регенсбург, Гангоферзідлунг, 5/133.

— Щоб знати, куди можете безпечно пересилати свою родину, читайте: — «Географічні нариси позаєвропейських країн: «Америка Південна і Північна». (Цикльостиль). Ціна 5 мар. З картами обох континентів. Набути можна тамже.

— Журнал «Заграва», Ч. 3. містить у прозовому відділі твори двох українських письменниць: Л. Коваленко: — «Ксантіппа» і О. Несич: «Тріумф життя».

— Українські вишивки. Уложив — проф. В. Січинський. 8. табл., у трьох фарбах. Ціна 5 марок. Набувати там же.

казка про рибак, що щодня ловив — стільки риб, скільки в нього було дітей і коли народилося нове і він журився, чим прогодує, йому зловились одна рибка більше. Може бути, що це про давні добрі часи і сьогодні самі риби не ловляться, — все ж дещо правди в тому є. А саме правдою є, що маючи дітей, люди стараються, більше запобігають і роздобувають і що таки виховують тих дітей. А ті, що стоять збоку й дивляться та надумуються, можуть і загалом ніколи не діждатися таких часів, щоб можна було собі сказати, що вже живеться мирно й вигідно та спокійно і можна приводити стільки дітей, скільки трапиться. Краще сказати собі: треба приводити дітей тепер, коли дах над головою і яка — така безпека та підховати їх, потім легше буде, коли треба буде працювати. Оце ж ми бачимо хоч би наших таборян. Немало з них вагалось: родити дитину чи ні. А це йдеш табором, а воно вже бігає, вже йому півтори чи й два роки. Не зчуєшся, як дитина підросте і сама собі по двору бігає, сама себе забавляє з ровесниками. А це мами боялись, що як його на еміграції та в таборі та ще без завтра.

Далі: не забуваймо, що молодіж значно краще достосовується до чужини й нових обставин як старші. І, коли старші держаться осторонь чужих, не можуть привикнути до чужої мови й звичаїв, — молодь надзвичайно швидко — привикає та наводить собі спосіб життя й прожитку. Не треба тільки батькам вважати дітей за беспорядних і слабких лялечок, що їх постійно треба годувати, забавляти та захищати. Вони — оці ціплята дуже часто переростають батьків і на них справджується посадиця, що курчатко мудріше за курку. — Хто знає, чи в чужині десь в далеких краях наші діти не будуть тими, що будуватимуть нове життя, а ми старі тільки плентатимемося біля них. Алеж для цього треба тих дітей народити й підховати, а там далі видно буде. Життя ніколи не є аж так страшне й неблаганне, щоб для людини не ставало місця в ньому. Здорова справна людина виборе собі місце всюди і серед усіх.

Ці і багато ще других міркувань повинні привидити нас до того, щоб не обмежуватись надмірно в привожденні дітей на світ. Хай родяться хоч ті, що вже зачались, і хай кожен скринінг чи еміграційна горячка не коштує їм життя, так як це діється тепер. Для того треба у всяких там еміграційних комісії домагаються права їхати жінкам вагітним, бо якраз їхні домагання привождять жінок до необхідності викидання плоду. І тут важливий обов'язок на всіляких переселенчих радах чи комітетах, чи як вони б не називалися. Тут теж завдання для клітин жіночої організації. Воно — це роз'яснювання, усвідомлювання й пропаганда та допомога тим, що є вагітні, чи маючі дітей. Коли вони знатимуть, що ними піклується громадянство, позбудуться страху перед материнством і навчаться цінити його вагу й значення для народу. Треба розуміти, що ми це Ноїв човен. Нам треба дати початок новим поколінням, новим людям. Якже ж зроблять це ті, що або ослабили свій організм неприродним — статевим життям, або знищили його розродчу силу через викидні, венеричні хвороби, п'янство чи розпусне життя і др.

Здорова, життєздатна нація має здоровий приріст в яких би не найшлась обставинах.

Д-р С. Парфанович.

Незабутній характер

Багато я стрічала в мосму житті незабутніх характерів, та коли дивлюсь знову по горизонті моєї пам'яті я бачу дуже ясно обличчя і постать китайської жінки, мадам Гсіюнг.

Я жила в її сусідстві в Нанкіні 17 літ. Нас ділила лише подвійна стіна, яка з одного боку була стіною мого дому, з другого боку стіною її дому. Моя стіна містила в собі одну хату, городчик і одну родину з чотирьох осіб. Її стіна містила одноповерховий дім з 50 кімнатами уряджених по дві-три, чотири з невеличкими подвір'ями сполученими між собою. Це рівнож була одна родина, її родина — 72 душ.

Коли я приходила її відвідувати, я все знаходила її на одному місці. Вона жила в самому серці дому, в трьох кімнатах з вікнами на південь, які дивились на невеличке подвір'я, вилочжене — гладкими сірими каміннями. В середині подвір'я був маленький басейн, повний золотих рибок. Мадам Гсіюнг мала величезного жовтого kota, що годинами сидів біля басейну і дивився на рибки. Нераз він нагло протягав лапку. Мадам Гсіюнг, яка здається не дивилася ніде, але бачила все — негайно і це помічала.

— Кіт, — казала вона ясным, рішучим голосом. І кіт усе ховав простягнену лапку.

— Чи ви ніколи не назвали свого kota якимсь іменем? — одного дня спитала я мадам Гсіюнг.

— Я маю досить клопоту з називанням моїх внуків, — відказала вона всміхаючись.

Вона мала 22 внуків, дітей її семи синів. Вона мала й дві доньки, але тому, що вони вийшли заміж і пристали до других родин, вона більше їх не вчисляла їх в свою родину. Всеж двічі на рік вони приходили до неї, обговорювали з нею всякі свої клопоти і слухали її порад.

Мадам Гсіюнг майже ніколи не виходила поза межі своїх трьох кімнат. І рідко коли покидала своє чорне, різблене крісло. Воно було гладке, як скло, а на поруччях, де лежали її руки, дорога політура вже стерлась. Мадам — Гсіюнг була дуже легенька, дуже тоненька й дуже маленька, здавалося, немов вона зовсім нічого не важить. Більшість часу проводила вона, сидячи на своєму кріслі і читаючи поезію, класичні твори і пояснення до них. Вона свої дочок не навчала читати.

— Чому ж ви цього не зробили, пані?, — спитала я одного дня.

— Жінки через читання не стають щасливішими, — відказала вона неохоче.

— Але ви, пані — протестувала я.

— Я читаю забгато, — сказала вона гарним, чистим голосом. — Це моя хіба. Коли я була ще дитиною, мій єдиний брат помер. Мій батько був учений, і він навчив мене читати, щоб мати з ким балакати про все.

— Чи жінки взагалі не уміють володіти розумом? — спитала я.

— Це не потрібне — відказала вона.

Вона не була балакучою жінкою, і розмова з нею була тяжка. Я нераз приводила своїх знайомих, щоб запізнати їх з мадам Гсіюнг, і бачила, що почували вони себе ніяково в атмосфері цієї спокійної мовчанки. Але я любила — цю мовчанку. Тоді я відчувала і раділа особовістю мадам Гсіюнг.

Були її п'ятдесяті уродини, коли — я вперше побачила її. Як наказував звичай, я відвідала свою сусідку, як тільки я поселилася поруч. Вона тоді не могла мене прийняти, але на другий день я дістала запрошення на її свято-день народження. Коли я прийшла, всі гості були за столами. Коли мадам Гсіюнг увійшла з двома слугами по боках, всі гості встали. Вона була жінка класичної краси: бліда, ніжна, її струнку постать огортав сірий шовк. Чорні блискучі коси носила вона за старою модою китайських жінок, гладко зачесані вгору, з одною золотою шпилькою, покриті чорною шовковою сіткою. Я па-

Весною в дорозі

м'ятаю, як вразила мене краса її вузенької руки на чорнім поруччі крісла.

Вона легко вклонилася і дала знак рукою, щоб ми сіли. Вона не всміхалася, але її подовгасті очі дивились так живо і ясно, що, здавалося її лице було освітлене. Вона була така гарна, що я тоді вирішила, що це китайська жінка з багатого дому, яка нічого не робить. Та це не була правда, як я опісля переконалася.

Підтримуючи знайомство, я принесла їй китицю троянд з мого городу. Але її улюблені квіти були не троянди, як я потім довідалася, а гарденії. Троянди вона вважала надто вульгарними. В моїм городчику було кілька кущів гарденії, і я часом приносила їй ці квіти. І від неї я дізналася, що ці квіти треба зривати, коли на них лежить ще рання роса. «Коли на них погляне сонце, їх запах стає вже не такий ніжний» — сказала вона тихо, — «їх треба зривати вдосвіта й негайно дарувати».

— Але, пані, — протестувала я, — ви ще будете спати.

— Чому вам не переконатись? — відказала вона.

Признаюсь, досить тяжко було мені встати досвіта, та все ж одного світланку я зірвала китицю гарденій, темні листки отяжілі з роси і блискучі. І, дійсно, їх запах тоді був незрівняно прекрасний. Я понесла квіти до неї. Вона сиділа в своєму маленькому дворі, з книжкою в руці, а слуга подавала їй скромний сніданок з рідкого вареного рижу, солоної ярини і двох малих кусків солоні риби. Коли я їй дала квіти, якесь

німе захоплення осяяло її обличчя. Вона піднесла свої чудові очі і спитала:

— Чи не так?

— Так, ваша правда, — відказала я. Помалу я пізнавала родину, де вона панувала. Її авторитет в домі був абсолютний. Пан Гсіюнг, властитель трьох найбільших магазинів шовку в місті, — проводив свої дні в чайній або в задніх кімнатах одного із своїх магазинів. Коли в нього були клопоти, — він приходив до двора своєї жінки й радився з нею.

Він ніколи не брав другої жінки. І вона для нього позісталася тою, якою була. Він не міг скрити того, що її кохав. Коли він підходив до неї, ціла його істота змінювалася. Він був гордий і дужий мушкетер, звиклий наказувати другим, але при ній він був зовсім іншим. Коли вона до нього говорила, він припиняв кожну роботу, яку б тоді робив, і слухав. І хоч був купцем розумним і спритним, хилив голову перед її розумом.

В великій китайській родині є все сварня. Головою родини є старша жінка, яка переважно має погану вдачу, або не вмів добре кермувати усім, й родина є такою, якою вона її створює. Але мадам Гсіюнг могла кермувати нацією. Вона все сиділа, читала й перечитувала книги, налюбовавши себе духом старовини, а одночасно кермувала своїм великим домом від найменших до найбільших справ. Своїх невісток вона вивчила веденню хати й взаєминам між рідними в родині. На новий рік вона скликала всіх невісток до себе, й розділяла між них обов'язки на рік наступний. — Ці обов'язки змінювались щороку, так, що ні одній не повинні вони були набридатися. Ані одна з тих молодих жінок не мала відваги сказати, який рід обов'язку хотіла б вона взяти на себе на біжучий рік. Це не було потрібне, бо мадам Гсіюнг знала. Вона кермувалась цим знанням, коли вона давала свої накази невісткам. Одна жінка, наприклад, — не любила нагляду над кухнею. Коли вона сумлінно й добре сповняла свої обов'язки в кухні в минулих році, вона на другий рік не була призначена до кухні. Та лиш вона дозволила собі неопановану поведінку, напевно мадам Гсіюнг призначила й на другий рік її до кухні. Мадам Гсіюнг ніколи не картала та рішення її були залізні. Коли раз її син закохався в дівчину з чайного дому, нагло ту дівчину десь продали в далекі провінції. Ніхто нічого не казав. Найстарший син попав на мить в розпуку й стратив апетит. Він зрозумів, що сталося, але який глузд був би про це говорити? Тимчасом мадам Гсіюнг потиху наказала подавати йому найбільш улюблені страви, й купила для нього те, що він давно хотів — фонограф. Того самого року його жінка вродила йому сина. І він забув про дівчину з чайного дому.

Нераз я думала над тим, чи діти і внуки любили мадам Гсіюнг. Потім проаналізувала свої почування і побачила, що я її люблю з посятою. Чому? Тому, що я була завжди певна її справедливості. Вона не мала химер, ні упереджень, все що вона робила, було для добра другого, не для свого.

Справедливість може бути холодна — навіть, коли та справедливість найбільш досконала. Але мадам Гсіюнг не поступала холодно. Хоч рідко вона виявляла це назовні, — в неї було гаряче почуття. Памятаю, колись на недалекій вулиці від нас, бідна жінка, жебрачка, таки насеред вулиці вродила дитину. — Вона якраз просила на головній вулиці

милостині, коли почула, що її час прийшов. Довкола зібрався гурт вуличників, що дивились на неї, немов звірі. Хтось про це доніс мадам Гсіюнг, і вона просто вилетіла на вулицю зі свого дому. Одна з її слуг оповідала мені опісля про це.

«Мадам немов вирости крила на руках і раменах» — казала слуга. «Вона заговорила до тих мужчин голосом з неба, і вони повтікали перед нею. Тоді вона наказала, щоб жінку і її немовля віднесли на наш двір».

Опісля я часто бачила ту дитину, бо жінку затримали, як слугу, в домі мадам Гсіюнг. Ця родина була така велика, що це двоє людей не були їй помітні.

Кожний в родині мав якийсь приватний досвід у справедливості мадам Гсіюнг і кожний в свій спосіб був до неї прив'язаний. Але вона ніколи не вимагала ні від кого жадної посвяти для себе. І це була її найвища справедливість. Вона не пам'ятала своїх добрих вчинків для других і не любила вдячності.

Діти навчилися говорити їй правду, бо вона все поступала так, як вони їй казали. Вона робила після їх слів, навіть коли знала, що вони сказали неправду. Вона раз казала покарати свого четвертого внука, знаючи, що він невинен. Його старший брат сказав на нього неправду, що той вкрав гроша. Вона дозволила, щоб стабший брат терпів, що він призвів свого брата до кари, і хотіла, — щоб молодший переніс цю незаслужену кару з гідністю. І після цього одна і друга дитина любили її більше.

І кожний в місті глядів на неї з подивом. Одної зими був голод у північній частині області, і в місті появилосся на вулицях багато втікачів, що несли на плечах у кошиках своїх дітей і дещо з речей. Управа міста прийшла, очевидно, в тій справі до мадам Гсіюнг. Вона зарядила, щоб під мурами міста — побудували малі бамбусові хатки, і щоб в святині Будди зробили публічну кухню рижу. «Священники мають мало роботи», — сказала вона мило, але рішуче. І сама перша дала 500 кеттів рижу, і одночасно пригадала про добродійні прикмети десяти інших багатих родин у місті. І кожна з тих родин негайно їй дорівняла.

Я часто думала про те, що її одинока хиба було те, що вона була трохи за сувора в відношенні до своїх невісток, і до всіх жінок. Одного дня я це отверто їй сказала: «Мадам — ви любите більше своїх синів, ніж доньок? — Чи радше, дозвольте мені сказати, — ви волієте мужчин, ніж жінок».

Вона прийняла це, як завжди, вдумчивою мовчанкою, а потім відповіла: — Це правда, я часто нетерпелива до жінок. Але це не правда, що я їх недолюблюю.

— Чому ви нетерпеливі до нас? — спитала я.

— Жінки мають велику силу, — була її відповідь.

Я ніколи не забуду цих слів. Це було гарячого серпневого дня. Дзигання овадів на деревах подобало на кипіння казана, а повітря було, немов, олив'яне. — Але довкола неї була ніби якась охолоджуюча перфума, ніжна, а одночасно й гостра. Вона була одягнена в літній шовк піського кольору. На дворі голі маленькі діти гралися довкола басейну з золотими рибками. Її двір був все повний дітей, її онуків, а навіть правнуків, — в зимі грубеньких у ватованих одягах, чи як тепер бронзових від сонця. Здавалося, вона не помічає дітей і рідко до них говорить. Але вона стежила за ними весь час. Вони часто прибігали до неї і вона гладила їх своєю холодною

Річні Збори Союзу Українок Америки

Початок року час підсумків за минулий рік і плянування на наступний. Це-час з'їзду, перевиборів, звітів. Головна Управа Союзу Українок Америки організація, відділи якої розкидані на всьому просторі З'єдинених Штатів, відбула річні збори 2, лютого ц. р.

Порядок наради: «Наше Життя»-газета США, Видання творів Лесі Українки в англійській мові, Українські жіночі організації на скитальщині і акція допомоги, стипендії США, Зв'язки з американськими організаціями і членство США в них, Статут США і з'їзд ЗУАДК.

З першої точки для нас цікаво те, що збори рішили запросити до участі в газеті нових дописувачок з Європи і тих скитальців, що вже приїхали до Америки.

Твори Лесі України вже перекладені на англійську мову і тепер збираються фонди на видання. Акція ця затрималася через те, що тепер громадянство багато коштів уділяє на допомогу скитальцям.

Українські жіночі організації на скитальщині: Нав'язано контакт з ОУЖ. Крім допомоги з резервових фондів Централі США, йде ширша акція допомоги він окремих відділів США до таборів, про що ми вже писали в попередньому числі «Громадянки».

Стипендії США: Централь диспонує фондом у 100.000 дол. на стипендії Союзнянок, які студіюють музику, журналістику або медицину.

Закликають Виділи до того, щоб втягали приїжджих з Європи жінок до праці в культурно-освітній діянці, виголошуючи реферати, звіти, доповіді і т. д.

Зв'язок з американськими жіночими організаціями вже наладнаний і тепер невдовзі вирішиться питання про вступ США членом до Генеральної Федерації Жінок. Голова США п. О. Лотоцька відбула вже кілька конференцій з представницями Федерації і запрошенна до Вашингтону на спільну нараду.

долонею. Вони хвилинку тулились до неї, а потім бігли гратися. Вона все була там, але давала їм повну свободу. — Коли котра дитина чинила те, що не повинна, коли, наприклад, котра вмочила пальчики в сиру воду басейну, — а потім облизувала — вона ніколи не картала.

Вона латідно кликала дитину до себе, витирала її пальчики своєю хусточкою, й давала їй напитися чаю зі своєї посудини. — «Коли хочеш пити, прийди до мене». Й дитина далі бігла бавитись.

— Ви кажете, що жінкам дана велика сила? — я повторила ще раз.

— Так, найбільша сила, яку може дати небо, — сказала вона.

— Яка ж це сила? — налягала я.

— Сила над життям — відказала вона.

Я ще ждала, але вона більш нічого не сказала. Але пізніш я знала, — вона сказала досить, вона сказала все.

Я не чула про неї вже цілі роки. — Але не можу уявити собі її неживою. Вона живе і є центром своєї родини, — центром суспільства, і, по своїх силах, центром Китаю. Та все ж, в своїй істоті, вона жінка, центр самого життя.

Перекл. з англ. мови.

Я слухала Тебе.

У своєму горю Ти прибігала до мене та припавши до моїх колін сповідалася з болю свого і життя свого

Ти йшла життям горда, ясна і певна.

Ти була недоторкана й чиста, а, оце він, мужчина, посмів зневажити тебе й пограбувати тобі те, що ти берегла споконвіку. Оце табу, що про нього мами співають приколоскову своїм донькам, вірячи в його таємну силу.

Оце припадаєш до моїх рук і сповідаєшся мені та просиш прощення. Мир Тобі, Доню моя! Перед Тобою життя.

Ти знову прийшла до мене й кинулася навколішки, ридаючи гірко: любив, відкрив ворота до раю, заволодів душею й тілом і пропав у невідкличне небуття!

Оця любов життя зародила в Тобі. Ось простягаєш руки і благаєш поради. Все кричить в Тобі за життям. За Тобою погоня тривоги й сорому.

Мир Тобі, Доню моя! Це життя.

Одного дня Ти віднайшла мене знову.

Похиливши голову повну журби Ти жалувалась на подружжя своє: холодна й байдужня Ти в длах подружніх. Дні Твої й ночі безраднісні а життя — один сирій обов'язок.

По обличчі Твоїм котилися зльїна сльози розчарувань. Під очима без сльїва й тепла снувалися перші зморшки.

Я гладила ніжною Твою руку: Мир Тобі Сестро моя! Подружжя багатьох таке.

Ти знову в мене?

Оце приходиш зболіла змучена. Бездітні шляхи Твої, неплідні дні пустки Твої. Пуста й холодна хата Твоя, сумне й самітне завтра днів Твоїх. Як краплини осінніх слот снуються сльози Твої по зболілому обличчі...

Мир Тобі, Сестро моя! Доля не одною така.

Ти родила.

Над Тобою пересувалися день і ніч у незмінній черзі. Але для Тебе не було ні зміни, ні сну, ні спокою. В муках Ти творила нове життя. Як гігантні болі стрясли Твоїм тілом і воно корчилося покрите потом і посиніле з муки — Ти стискала мою руку, а в очах Твоїх було благаєння помочі. І хоч Ти знала, що сама мусиш сповнити чашу мук до дна, Ти благала помочі.

Труд Твій приніс плід. Підносячи Тобі на руках моїх новороженця я благословила Тебе:

Мир Тобі, Мати моя!

Осінь і зима покляли тяжкі руки на Тебе, Дорога моя.

Твоє волосся густо посивіло, Твої болі, радіщі й надії покрила старість білим снігом сну. Проте не покинула Тебе жадоба життя. Більше як колись, як замолоду — Ти бажала жити. Безсмертний вогонь життя палахкотів ясно в очах Твоїх, що з тривогою відвертались від сутінків смерті. Але, хто як не Ти знав загадку життя, Ти, що давала життя, що творила життя? І хоч Тебе не буде вже давно між живими — воно триватиме й побіджуватиме смерть та співатиме:

Славу, честь і мир Тобі, Доню, Сестро і Мати моя!

О. Несич.

Читайте й поширюйте
Ваш часопис!

Хроніка з життя конгресменок США. Зараз у Конгресі США є 6 жінок, з них дві є новообрані, а останні були і в попередньому складі. Новообрана пані Катаріна Джордж, республіканка з Нью-Йорку, сказала, що вона найбільше цікавиться чужоземними справами і хоче в цій галузі працювати, закликаючи до «твердішої політики щодо Росії». Друга делегатка, пані Джорджія Ласкер з Нью-Мехіко — найбільше цікавиться освітніми справами.

Пані Рузвелт бореться з дитячою паралізою. — Пані Рузвелт є головою Національної Федерації по боротьбі з дитячою паралізою. Недавно вона — звернулася по радіо до американців з закликом давати пожертви на боротьбу з цією хворобою. Пані Рузвелт передала масток, розташований недалеко Вашингтону, в якому колись відпочивав її покійний чоловік, для притулку на 100 дітей, що страждають від наслідків параліза.

Жіноча бібліотека. — Оригінальне завдання має бібліотека Маргеріт Дюран у Парижі: тут збирається все, що стосується життя і творчості видатних жінок. Є збірка дисертацій, написаних жінками, різні літературні матеріали, що характеризують жінок, а окрема — бібліотека з книжок, написаних жінками становить понад 10.000 томів.

Вчительки обмінюються досвідом. — 140 американських учительок приїхало до Англії, а натомість стільки ж англійок виїхало до США, щоб обопільно ознайомитись з шкільним життям. Через три місяці одна з англійських учительок розповіла про свої враження: американські діти є не такі розвинені як англійські відповідного віку. Наприклад, у Лондоні діти починають з 3 років ходити в дитячий садок, а з 5 років читати, в США то починається на 2 роки пізніше. Лондонські діти значно нервовіші, ніж американські, що очевидно, пояснюється впливом бомбардування.

Американки проти високих цін. — В штеті Луїзіана організувався «Союз жінок для боротьби з інфляцією». Досі численні жіночі клуби, що в Луїзіані нараховують до 100.000 членів, неперестанно дискутували питання інфляції, тепер американки вирішили, що самими дискусіями не переможеш і зорганізувалися для планової боротьби з високими цінами.

На перших зборах організації вирішено, що жінки повинні:

1. Не платити ціни вищої вартості товару,
2. Купувати якнайменше дефіцитних товарів,
3. Натомість намагатися побільше купувати недефіцитних товарів,
4. Робити зауваження продавцям, — якщо останні продають якісь товари — надто дорого.

При Союзі організовано спеціальний дослідницький комітет, очолюваний економісткою панною Мартою Дінвіді. Цей комітет вивчає питання цін і комендує Союзові, які ціни можна платити за ті чи інші товари.

Також Союз виступає за те, що повинна бути контролія цін державою.

Подружжя — біологи. — На початку 20-го століття у Франції прославилася славно подружжя Кюрі. Тепер у Парижі, в славетній Сорбоні, працює це одно подружжя Жан-Жак і Гелен

Легран. Вони вже одружені 10 років, хоча чоловікові зараз всього 29 років, а його дружина на рік молодша. Вони мають хлопчика і дівчинку. Цілі дні проводить подружжя Легранів в лабораторії над мікроскопами. — Цікава проблема займає всі думки і всю енергію молодих біологів — проблема статі: що родиться хлопчик, чи дівчинка? — Як вплинути на стать майбутньої дитини? Французькі вчені гадають, що подружжя Легранів стоїть на правильному шляху до розв'язання цієї проблеми, провівши численні експерименти на комах.

Нова «перша жінка» у Франції. — «Першою жінкою» звать у Франції, як і всюди в Європі, дружину президента. Трудно собі уявити скільки прийнять, візитів, подорожів має відбути дружина президента, яка часто відіграє видатну роль у політичному житті країни. Пані Вінцент Оріоль, дружина недавно обраного президента, зараз має біля 50 років. Вона вийшла заміж в 16 років і досить рано приєдналась до соціалістичної партії, працюючи разом з своїм чоловіком. Подружжя Оріоль має сина 28 років і двох онуків. В той час як останні 33 роки пан Оріоль переважно працював на політичній роботі, його дружина віддавала більшість свого часу малюванню та вихованню — сина, а потім унуків. Підчас окупації Франції пані Оріоль працювала в заплілі.

ДО 25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИСОКОЇ ШКОЛИ НА ЕМІГРАЦІЇ

16. травня 1922 року почала свою працю українська висока спеціальна школа на чужині — Українська Господарська Академія в Подебрадах (Чехія).

З перших днів до Академії прийшли працювати видатніші жінки-науковці: Софія Русова та письменниця Валерія О'Конор-Вілінська. Пізніше, — коли професор Софія Русова переїхала до Праги на сталіе життя, її заступила її. Славінська.

Сьогодні спадкоємцем Академії є — Український Технічно-господарський Інститут (УТГІ) в Регенсбургу. Серед професорів його є 7 жінок, що викладають фахові дисципліни і мови.

Разом з першими українськими студентами Академії, переважно бувшими воєнками Армії Української Народної Республіки, прийшли і українські жінки, багато з яких самі були учасницями визвольних змагань, а тепер взялися до науки. До двох десятків жінок закінчило Академію і розсіялося по всьому світу.

Сьогодні, 16. травня, українські жінки-інженери з Академії згадують своє перебування в Академії, може, як один з найкращих періодів свого життя: миле, культурне, курортне місто — Подебради, замок св. Юрія, в якому містилася Академія, дружний колектив студентів.

А дехто з тих жінок — найталановитіші і саможертвовні, згинув від безжальної руки німецького окупанта, як Олена Теліга і Харитя Кононенко.

Зараз в УТГІ вчиться біля 50 жінок, переважно на фармацевтичному факультеті.

Л. Д.

Галичанки в народніх строях

Чергове завдання

Наступають теплі весняні дні, і діти наші, нарешті, добре почувають себе на дворі і в своєму «вітром підбитому» одязі і в подраному взутті.

Крик, галас, неорганізовані гри під ногами у дорослих, а часто і бійки на їх байдужих до цього очах.

Дні великі, і дитина після школи мусить кудись себе подіти, якимось розважитись, а як це зробити з користю для себе, вона не знає.

А незабаром навчання кінчиться зовсім (на літо), і скільки буде вільного часу! Треба організувати це дозвілля дітей!

Наші делегатури ОУЖ вже тепер мусять розпочати організацію літніх майданчиків для дітей шкільного і дошкільного віку. Уже зараз треба домогтися, щоб таборіві Управлі приділили відповідні ділянки десь подалі від скупчення людей. Організована таборіві молодь мусить допомогти жінкам привести ці ділянки до належного стану: вирівняти, почистити, збудувати захисток від сонця.

Старших дітей теж уже тепер треба включити в роботу на майданчиках: нехай вони під керівництвом старших розпльають і посіють навколо майданчика траву, грядочки квітів, посадять городину і потім доглядують все це протягом літа. Вони ж з великою радістю і відгородять ці грядки від майданчика відповідно вбитими в землю камінцями, цеглою, лозою чи живоплотом.

Одночасно вже тепер треба добрати керівників майданчиків, відповідно їх підготувати, коли вони не працювали в цій галузі, а досвідченим керівницям — сплянувати педагогічну роботу, добрати дидактичний матеріал.

Коли ми візьмемося за цю справу негайно, енергійно і організовано, то до кінця навчання в школах будемо готові прийняти дітей з рук стомлених за навчальний рік педагогів під свою опіку.

Покладені в підготовку труди і матеріальні витрати оплатяться тим, що наші діти матимуть організоване дозвілля, належний педагогічний вплив.

В. Ш.—ка.

Нерада

... А дні плывуть, а дні плывуть
Польотом лебединим...
Іду — й моя безкрая путь
Прослалась понад Іном.
І став чужий стрімкий потік
Мені товаришем в путі.

Куди женеш, ріко чужа,
Ти хвиль своїх прибої?
Несеш ти радощі чи жаль?
Візьми й мене з собою!
Тут ми самі — лиш я і ти.
Скажи: куди мені йти?

Плеснули хвилі... Закипів
Од краю і до краю:
«Течу в Дунай спокон віків,
А ти куди — не знаю.
Одну назавжди маю путь,
І ти, як я, несхибна будь!»

Моя подяка і хвала
Товаришу чужому!
Куди б дорога не вела —
Я все ж вернусь додому!
... І я пішла. А мудрий Іно
Аж засміявся навздогін.

Дещо з куховарства

КВАСОЛЕВИЙ ТОРТ

30 дека білої квасолі зварити, перетерти крізь сито. 6 жовтків утерти з 20 дека цукру, змолоти 10 дека горіхів. вимішати все це разом, дати ванілі для запаху і пекти. Перекладати винною мармелядою.

ТІСТКА З ВІВСЯНИХ ПЛАТОК

25 дека масла розтерти, додати 4 жовтка, на кожний жовток по 2 ложки цукру і все стерти разом.

Додати мигдалевої олійки. Збити піну з 4 білків, вимісити разом і додати 75 дека платок вівсяних. Має бути густа маса. Бляху насмарувати товщом і викладати ложкою тістка. Пекти в не дуже гарячій печі.

КРИХКИЙ ТОРТ ПЕРЕКЛАДЕНИЙ

Скільки важать 4 яйця, стільки цукру, масла і муки.

Замісити тісто і спекти 4 коржі на висмарованій маслом блясі.

Вийняти обережно, коли прохолонуть, і переложити масою.

Маса: Склянка масла, 2 склянки цукру, 2—3 ложки какао, ваніля.

Це все варити на повільнім вогні, мішаючи ложкою весь час. Як зачне маса гуснути, відставити і добре терти. Насмарувати коржі і покласти один на другий. Зверху теж помастити масою і посипати січеними горіхами.

ВОЄННИЙ ТОРТ

4 дека масла терти добре з 25 дека цукру і 2 яйцями. Додати 4 дека какао і порошок до печива, 25 дека муки і філіжанку (склянку) солодкого молока. Вимісити добре й пекти в тортівниці.

Перекладаємо довільною масою і люкеруемо.

Маси: шоколядова, кавова, горіхова або просто мармеляда.

РОГАЛИКИ

15 дека муки, 10 дека масла, 6 дека горіхів, 6 дека цукру. Замісити тісто на дріжджах і виробляти малі рогаики. Пекти й гарячі посипати мучкою з цукром і ванілею.

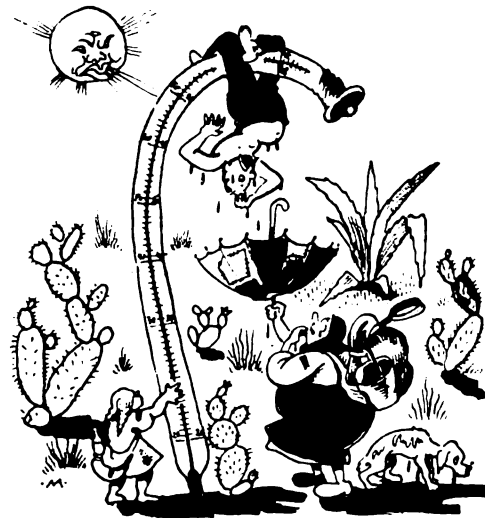
З нашого гумору

ФАХОВИЙ ПЕРЕВИШКІЛ
Серед українців помічається підвищений інтерес до вишивки.

ДНЕМ З ВОГНЕМ
Де мої дописувачки?

ПЕРЕСЕЛЕНЧА ГАРЯЧКА
— Біжи, доню, по холодну воду, бо в тата знову приступ.

ОПІКУНИ І ПІДОПІЧНІ

СЛОВА Й ДІЛА
«Діти — наше майбутнє».